Lektor/lektorka dalšího vzdělávání (kód: 75-001-T)

Autorizující orgán: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Skupina oborů: Pedagogika, učitelství a sociální péče (kód: 75)
Týká se povolání: Lektor dalšího vzdělávání
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 7

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v základní terminologii andragogiky, didaktiky, hodnocení a měření ve vzdělávání dospělých a lektorských forem a metod ve vzdělávání dospělých	7
Sestavení obsahu a struktury vzdělávacího programu na základě stanovených vzdělávacích cílů, vč. z nich vyplývajících kompetencí	7
Rozpracování obsahu kurzu do minutového scénáře vč. volby didaktických pomůcek a metod výuky	7
Zjišťování úrovně vstupních kompetencí a vzdělávacích potřeb účastníků vzdělávacího programu	7
Prezentace vzdělávacího obsahu s využitím interaktivního přístupu, řešení problémů a rozbory příkladů z praxe s využitím didaktických pomůcek	7
Příprava, řízení a vyhodnocení modelových situací a metod práce se skupinou	7
Zadávání samostatných a skupinových prací účastníkům vzdělávacího programu	7
Hodnocení účinnosti vzdělávání a dosažení nastavených vzdělávacích cílů a požadovaných kompetencí	7

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022 do: 06.04.2023

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v základní terminologii andragogiky, didaktiky, hodnocení a měření ve vzdělávání dospělých a lektorských forem a metod ve vzdělávání dospělých

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat a charakterizovat základní pojmy andragogiky	Písemné a ústní ověření
b) Vyjmenovat a charakterizovat základní pojmy didaktiky dospělých	Písemné a ústní ověření
c) Popsat a vysvětlit způsoby užití didaktické techniky a učebních pomůcek	Písemné a ústní ověření
d) Definovat a vysvětlit formy a metody vzdělávání dospělých včetně metod hodnocení a měření a vysvětlit způsoby jejich použití	Písemné a ústní ověření
e) Vysvětlit práci se specifickými skupinami dospělých, zejména skupinou 55 +	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Sestavení obsahu a struktury vzdělávacího programu na základě stanovených vzdělávacích cílů, vč. z nich vyplývajících kompetencí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stanovit a vysvětlit vzdělávací cíle, které uchazeč zvolil z oblasti své odbornosti, pro svůj modelový vzdělávací program	Praktické předvedení
b) Přiřadit k vybraným vzdělávacím cílům relevantní kompetence tak, aby jimi byl každý vzdělávací cíl plně pokryt	Praktické předvedení
c) Rozepsat vybrané kompetence do vzdělávacích témat – učebního plánu, který bude plně zahrnovat přípravu pro všechny zadané kompetence	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Rozpracování obsahu kurzu do minutového scénáře vč. volby didaktických pomůcek a metod výuky

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozepsat vybranou část učebního plánu do minutového scénáře	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Určit optimální formu vzdělávání pro zpracovaný minutový scénář v souladu se vzdělávacími cíli a požadovaným kompetencemi	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zvolit k jednotlivým částem scénáře metody vzdělávání v souladu se vzdělávacími cíli a požadovanými kompetencemi	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Zvolit k jednotlivým částem scénáře adekvátní didaktické pomůcky, informační zdroje a další případné materiálně-technické zázemí nejvhodněji odpovídající vzdělávacím cílům a požadovaným kompetencím	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zjišťování úrovně vstupních kompetencí a vzdělávacích potřeb účastníků vzdělávacího programu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Formulovat otázky účastníkům vzdělávacího programu s ohledem na vybrané vzdělávací cíle, podle nichž by bylo možné konkretizovat jejich vzdělávací potřeby	Praktické předvedení
b) Formulovat otázky/úkoly účastníkům vzdělávacího programu, podle nichž by bylo možno zjistit vstupní úroveň osvojení vybraných kompetencí účastníků	Praktické předvedení
c) Seznámit účastníky vzdělávacího programu s pravidly, s průběhem jejich vzdělávání a s minutovým scénářem tak, aby je pochopili i neodborníci	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Prezentace vzdělávacího obsahu s využitím interaktivního přístupu, řešení problémů a rozbory příkladů z praxe s využitím didaktických pomůcek

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Srozumitelně a v logické struktuře a návaznosti prezentovat vzdělávací obsah s uplatněním principu názornosti, přiměřenosti (příp. aktivity, trvalosti a soustavnosti) zadanému složení účastníků	Praktické předvedení
b) Srozumitelně a adekvátně formulovat problém, jehož řešením se splní vybraný vzdělávací cíl nebo osvojí vybraná kompetence	Praktické předvedení
c) Srozumitelně a adekvátně objasnit problematiku týkající se vybraného vzdělávacího cíle nebo kompetence rozborem příkladu z praxe	Praktické předvedení
d) Předvést účelné využití vybraných a adekvátních didaktických pomůcek při osvojování vybraného vzdělávacího cíle nebo kompetence	Praktické předvedení
e) Ovládat běžně užívané prezentační techniky (HW, SW)	Praktické předvedení
f) Srozumitelně artikulovat, mluvit dostatečně nahlas, používat spisovnou češtinu, nepoužívat fráze a parazitní slova (prostě, vlastně, v podstatě, jakoby apod.), využívat synonyma (neopakovat příliš stejné výrazy), měnit tempo řeči včetně používání pauz, zvládat řízení dechu	Praktické předvedení
g) Adekvátním a výuku podporujícím způsobem používat prostředky neverbální komunikace – postoj, gesta, mimika, úsměv, oční kontakt, působit suverénně, nedat najevo trému	Praktické předvedení
h) Předvést použití prostředků vedoucích k motivování účastníků – přesvědčivost projevu, zaujetí pro danou tématiku, doplňování zajímavými a podnětnými příklady, prokládání otázkami vedoucími k vlastnímu objevování	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava, řízení a vyhodnocení modelových situací a metod práce se skupinou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat nastavení a průběh modelové situace (zaměřené i na skupinu osob 55+) jednoznačně vedoucí k osvojení vybraného vzdělávacího cíle nebo kompetence	Ústní ověření
b) Popsat řešení modelové situace interaktivními metodami odpovídajícími zadanému vzdělávacími cíli	Ústní ověření
c) Popsat, jak a podle čeho by se provádí vyhodnocení modelové situace, aby co nejlépe vystihovalo míru splnění vzdělávacího cíle a zvládnutí rolí účastníků modelové situace	Ústní ověření
d) Předvést zahájení modelové situace, aby bylo vytvořeno odpovídající prostředí a podmínky pro její realizaci a aby účastníkům byl zřejmý její cíl i průběh	Praktické předvedení
e) Podněcovat diskusi otázkami, které vyžadují otevřené odpovědi, ocenit přiměřeným způsobem diskusní vstupy účastníků, i když nejsou relevantní, naslouchat jim a neskákat jim do řeči	Praktické předvedení
f) Adekvátně a účinně reagovat na negativní chování účastníka modelové situace nebo na odklon od modelové situace	Praktické předvedení
g) Adekvátně a účinně reagovat v případě technických nebo organizačních problémů	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zadávání samostatných a skupinových prací účastníkům vzdělávacího programu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prezentovat srozumitelně zadání, aby bylo jednoznačné a aby na jeho základě bylo možné realizovat samostatnou nebo skupinovou práci vyžadující stanovené kompetence	Praktické předvedení
b) Vysvětlit vztah předpokládaných výsledků zadané práce ke stanoveným vzdělávacím cílům nebo kompetencím	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Hodnocení účinnosti vzdělávání a dosažení nastavených vzdělávacích cílů a požadovaných kompetencí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Nastavit kritéria hodnocení jednoznačně odpovídající naplnění vybraného vzdělávacího cíle a osvojení nové kompetence	Praktické předvedení
b) Zvolit evaluační nástroj pro ověření úrovně dosažených kompetencí	Praktické předvedení
c) Vysvětlit, jakým způsobem a podle čeho bude provedeno pro zadané vzdělávací cíle vyhodnocení naplnění cílů, očekávání a potřeb účastníků dalšího vzdělávání i zadavatele	Ústní ověření
d) Podat zpětnou vazbu účastníkům dalšího vzdělávání i zadavateli v návaznosti na jejich očekávání a potřeby a na jejich vyhodnocení popsané při ověřování kritéria c)	Praktické předvedení
e) Vysvětlit, co by mělo obsahovat výstupní hodnocení a návrh na zlepšení účastníků v návaznosti na kritéria hodnocení nastavená v rámci kritéria a)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.
Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Metodické pokyny

Uchazeč vypracuje před zkouškou podklady pro modelový vzdělávací program, který bude připraven pro vzdělávací aktivitu v délce trvání 4 vyučovací hodiny.
Podklady budou obsahovat následující dokumenty:
- rámec vzdělávacího programu (název programu, cíle vzdělávací, osnova kurzu, očekávané kompetence účastníků programu),
- minutový scénář
- prezentace v libovolném prezentačním programu (v případě využití jiného prezentačního programu než běžně užívané v rámci MS Office či adekvátní open source si účastník připraví i vlastní prezentační techniku)
- stručné učební texty v rozsahu minimálně 2 stran
- zadání samostatné nebo skupinové práce s očekávaným řešením
- zadání zkoušky pro účastníky programu a způsob hodnocení.

Podklady pro modelový vzdělávací program budou obsahovat prvky, které odpovídají kritériím hodnotícího standardu a budou zpracovány v elektronické podobě. Rozsah podkladů bude odpovídat délce vzdělávacího programu a obecným požadavkům kladeným na jednotlivé podklady.

Téma modelového vzdělávacího programu určí uchazeči autorizovaná osoba výběrem ze tří návrhů, které zašle uchazeč autorizované osobě minimálně 20 pracovních dnů před termínem zkoušky. Návrhy zaslané uchazečem autorizované osobě musí obsahovat následující informace – název kurzu, cílová skupina (dle možnosti odborného zaměření uchazeče i pro skupinu 55+), osnova kurzu.
Autorizovaná osoba vybere jedno ze zaslaných témat a oznámí jej uchazeči minimálně 17 pracovních dnů před termínem zkoušky. Uchazeč zpracuje požadované podklady pro modelový vzdělávací program a zašle je v elektronické podobě autorizované osobě minimálně 5 pracovních dnů před konáním zkoušky.
Autorizovaná osoba před zkouškou prostuduje podklady k modelovému vzdělávacímu programu uchazeče a připraví otázky k jednotlivým kritériím uvedeným v hodnotícím standardu.

Průběh zkoušky

Písemné ověření
Písemné ověření probíhá formou písemného testu, tj. výběrem z možností odpovědí, otevřených otázek nebo jejich kombinací. Test vytváří autorizovaná osoba. Pro sestavení a hodnocení testu platí níže uvedená pravidla.
A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno sestavit minimálně tři různě sestavené testy. Soubor otázek je vztažen ke kritériím a) až d) kompetence Orientace v základní terminologii, didaktiky, hodnocení... Hloubka a podrobnost otázek je v souladu s rozsahem všech kompetencí uvedených v hodnotícím standardu a jejich kritérii.
B. V každé variantě testu musí být pro každé kritérium (kritéria a) až d) minimálně 6 různých otázek.
Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek. Úspěšné splnění testu je podmínkou pro celkové hodnocení uchazeče stupněm „splnil“.

Praktické předvedení a ústní ověření
Ověření kompetencí uchazeče praktickým předvedením bude vycházet z modelového vzdělávacího programu, který dodal uchazeč autorizované osobě a z modelových situací (dle možnosti odborného zaměření uchazeče i pro skupinu 55+), které autorizovaná osoba pro profesní zkoušku připraví.
Autorizovaná osoba bude mít připravenou sadu - minimálně 3 modelové situace. Obsahově budou modelové situace zaměřeny na prověření lektorských kompetencí a sestaveny tak, aby na nich bylo možné ověřit zvládnutí kritérií hodnotícího standardu, u kterých je uveden způsob ověření „Praktické předvedení“. Pro zkoušku každého uchazeče bude použita jedna modelová situace.

Modelové situace použije autorizovaná osoba k ověření všech kritérií, která jsou ověřována formou praktického předvedení.

Praktické předvedení a ústní ověření kompetencí uchazeče bude probíhat následujícím způsobem:

Kompetence Sestavení obsahu a struktury vzdělávacího programu...
Uchazeč na modelové situaci prakticky předvede požadavky kritérií a) až c) dle zadání modelové situace. V rámci ústního ověření uchazeč obhájí obsah podkladů svého modelového vzdělávacího programu na základě otázek, které autorizovaná osoba připravila před zkouškou.

Kompetence Rozpracování obsahu kurzu do minutového scénáře...
Uchazeč na modelové situaci prakticky předvede požadavky kritérií a) až d) dle zadání modelové situace. V rámci ústního ověření uchazeč obhájí obsah podkladů svého modelového vzdělávacího programu na základě otázek, které autorizovaná osoba připravila před zkouškou.

Kompetence Zjišťování úrovně vstupních kompetencí... a kompetence Prezentace vzdělávacího obsahu...
Uchazeč zvládnutí kritérií obou uvedených kompetencí prokáže předvedením reálné ukázky vedení části kurzu, pro který zpracoval modelový vzdělávací program. Ukázka bude v trvání 45 minut. Ukázka musí splňovat požadavky všech kritérií obou kompetencí. Komise následně požádá uchazeče o předvedení těch kompetencí, které v rámci kritérií uchazeč nezařadil do vlastního předvedení.

Kompetence Příprava, řízení a vyhodnocení modelových situací..., Zadávání samostatných a skupinových prací... a Hodnocení účinnosti vzdělávání...
Uchazeč na modelové situaci prakticky předvede požadavky kritérií, u nichž je uveden způsob ověření „Praktické předvedení“. Požadavky kritérií, u nichž je uveden způsob ověření „Ústní ověření“, uchazeč prokáže ústní obhajobou naplnění kritérií v podkladech vlastního modelového vzdělávacího programu.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanou fyzickou osobou s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovaným zástupcem autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Vysokoškolské vzdělání magisterského stupně a vlastní lektorská praxe v min. rozsahu 5 let.
b) Profesní kvalifikace 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání a vlastní lektorská praxe v min. rozsahu 5 let.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, www.msmt.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Zkušební místnost bude vybavena:
flip chart, tabule, dataprojektor, plátno, notebook, nebo PC, DVD přehrávač, sezení vhodné pro možnou práci s materiály i pro uspořádání interaktivních technik ve volném prostoru, psací potřeby, připojení na internet.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 2 až 3 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut). Doba trvání písemného testu jednoho uchazeče je 20 minut. Zkouška nemůže být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro veřejné služby a správu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
AIVD ČR, z.s.
ABS WYDA s.r.o.
Grafia, s.r.o.
Renomia, a.s.